

Fortum Waste Solutions Norway

Att. Jon Iver Bakken

Saksbehandler, innvalgstelefon

Mabel Katrine Trovum, 22 00 35 89

Avslag på søknad om tillatelse etter forurensningsloven til drift av gjenvinningsanlegg for Fortum Waste Solutions Norway AS - Holtskogen Næringspark - Indre Østfold kommune

Fylkesmannen i Oslo og Viken har ferdigbehandlet søknaden fra Fortum Waste Solutions Norway AS om tillatelse til drift av gjenvinningsanlegg for plast på Holtskogen Næringspark.

Vi avslår søknaden slik den foreligger med hjemmel i forurensningsloven § 11.

Fylkesmannen fatter vedtak om gebyr på kr 99 900,- for behandling av saken.

Vedtaket om avslag på søknad og gebyrfastsettelse kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker.

Vi viser til søknad mottatt 5. juli 2019 om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, samt til revidert søknad mottatt 20. august 2019. Sist innsendte dokumentasjon i saken ble mottatt den 20. april 2020. Dette var en miljørisikovurdering av alternative løsninger for håndtering av prosessvann. Fortum anmodet Fylkesmannen om å avvente endelig vedtak i saken til etter møte med Indre Østfold kommune om avløpssituasjonen den 10. juni 2020, slik at det kunne foretas en ny vurdering basert på ny informasjon som da eventuelt fremkom. Det vises også til øvrig kommunikasjon i forbindelse med Fylkesmannens behandling av saken.

Søknad

Fortum Waste Solutions Norway AS (heretter Fortum) søker om etablering av et gjenvinningsanlegg hvor avfallspplast fra husholdninger og næring skal gjenvinnes til plastgranulat. Anlegget skal etableres på Holtskogen Næringspark (gbnr. 39/4) i Indre Østfold kommune (tidligere Hobøl kommune). Planlagt oppstart av anlegget ble i opprinnelig søknad angitt å være i første kvartal 2021, men ble ved senere anledning opplyst til å være ved årsskriftet 2022/2023.

Det søkes om et årlig mottak av inntil 60 000 tonn utsortert plast for videre sortering, vasking og granulering. Det skal etableres en hall på 10 000 – 15 000 m² med tett betonggulv, og alt prosessutstyr vil være lokalisert inne i hallen. Innkommende plastavfall vil hovedsakelig bli lagret

innendørs i hallen. Noe næringsplast (plastfilm) som ikke har vært i kontakt med organisk materiale, kan bli lagret ballet utendørs eller i teltkonstruksjoner egnet for dette.

Omsøkt virksomhet vil ha utslipp av prosessvann fra vasking av plast. Det er søkt om at dette skal slippes på kommunalt ledningsnett for spillvann. Prosessvannet vil ledes via anleggets flotasjonsanlegg og fordrøyningsbasseng før påslipp til kommunens ledningsnett. I påslippsvannet vil det primært være næringsalter, suspendert stoff samt noe fett. Overvann fra anlegget skal føres til et eget fordrøyningsbasseng inne på eiendommen som skal tjene som reservevann til bruk i vaskeanlegget, samt evt. brannslukking.

Det kan oppstå noe lukt fra plastavfallet ved anlegget i mottaksfasen, dette er vurdert til å sannsynligvis ikke virke sjenerende. Fortum oppgir at dersom lukt likevel skulle oppstå, vil det etableres en mulighet for innmelding av lukthendelser.

Under prosessen med sortering av plast kan det genereres støv, men sannsynligheten for spredning av dette er liten, siden sortering skal foregå innendørs. Inneluften vil samles opp og passere et støvfilter før avkast over tak.

Virksomheten vil generere noe støy. De mulige støykildene er vurdert til å være vifter på taket samt transport til og fra området, da maskiner og utstyr vil benyttes innendørs.

Høring

Fylkesmannen i Oslo og Viken sendte søknaden på høring den 26. august 2019 til berørte offentlige organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, samt andre som kan bli særlig berørt. Søknaden ble også lagt ut på Fylkesmannen sine nettsider, samt offentlig kunngjort i Moss Avis og Smaalenenes Avis den 2. september 2019.

Da Fylkesmannen ikke hadde mottatt høringsuttalelse fra Hobøl kommune innen høringsfristen, sendte vi et eget brev til kommunen den 16. oktober 2019 for å få deres vurdering av omsøkt søknad spesielt med fokus på planene om påslipp på kommunalt nett. Hobøl kommune oversendte sin høringsuttalelse den 25. oktober 2019, som ble oversendt Fortum for merknader den 31. oktober 2019. Fylkesmannen mottok Fortum sine merknader den 8. november 2019.

Vi mottok kun én høringsuttalelse til søknaden, og denne er fra Hobøl kommune. Nedenfor gjengis en oppsummering av høringsuttalelsen.

Hobøl kommune (nå Indre Østfold kommune) uttaler at de er opptatt av at påslippet ikke skal føre til driftsproblemer på ledningsnett eller gi dårligere kvalitet på slammet fra renseanlegget. Det påpekes at basert på hva slags utslippskrav Fylkesmannen setter, vil det gjøres en vurdering av hvorvidt kommunen må stille strengere krav. Før kommunen kan ta stilling til om det er behov for å stille egne påslippskrav, er det behov for flere opplysninger og en beskrivelse av mengde avløpsvann, sammensetning, forbehandling/reseprosess, prøvetakingsprogram og rutiner for rapportering. Videre forutsetter de at forbehandlingsanlegget ved bedriften fjerner plast og mikroplast før påslipp til offentlig ledningsnett. Kommunen ønsker informasjon om mengde og type fett i avløpsvannet, samt avløpsvannets temperatur da dette potensielt kan føre til gjentetting av ledningsnett. Kommunen vurderer å stille krav om fettutskiller dersom det planlagte forbehandlingsanlegget ikke omfatter dette.

Kommunen opplyste samtidig om at de fra 01.01.2020 ville bli en del av Indre Østfold kommune, men ansvaret for fagfeltet ville bli ivaretatt av Askim kommune fram til kommunesammenslåingen.

Virksomhetens kommentarer til høringsuttalelsen:

Fortum uttaler at de har etablert kontakt med Askim kommune for å avklare hvilke krav påslippet til det kommunale nettet må overholde. I Fortum sitt utkast til søknad om påslipp er det estimert et maksimalt utslipp på 15 m³ avløpsvann/time og 240 - 360 m³/døgn til kommunalt nett. I påslippsvannet vil det primært være næringssalter, suspendert organisk stoff samt noe fett.

Videre opplyser virksomheten at det er vanskelig å konkretisere mengdene av de ulike stoffene i påslippsvannet før oppstart. I påslippssøknaden er det skissert et prøvetakingsprogram med prøver hver 2. uke i 6 måneder, for å få et godt bilde av sammensetningen av prosessvannet.

Prosessvann vil ledes til renseanlegg etter vaskeprosessen. Her vil det bli tilsatt skumreducerende middel, dersom det er behov for det før vannet filtreres. Jernsulfat eller tilsvarende vil så tilsettes for sekundærfelling for å få skilt ut ytterligere partikulært materiale. Renset vann ledes videre til et fordrøyningsbasseng. Fra fordrøyningsbassenget føres hovedandelen av vannet i retur til vaskeanlegget, mens resterende slippes til kommunalt nett. Fordrøyningsbassenget dimensjoneres slik at man har en bufferkapasitet som vil redusere sannsynligheten for at avløpsvann går i overløp via punktutslipp på ledningsnett/reseanlegg.

Vedrørende mengde og type fett i avløpsvannet, uttaler Fortum at en fettutskiller vil etableres dersom det avklares at det er behov for dette. Angående avløpsvannets temperatur, oppgir bedriften at den mottatte platen skal vaskes i varmt vann, men at temperaturen vil reduseres gjennom renseanlegget og etter opphold i fordrøyningsbassenget.

Når det gjelder kommunens forventning om at virksomheten fjerner mikroplast fra avløpsvannet før påslipp, kommenterer Fortum at mikroplast er et felt under utvikling med behov for mer kunnskap om rense- og analysemetoder. Det planlagte renseanlegget med filtrering og sekundærfelling vil fange opp mye av partiklene i avløpsvannet, herunder mikroplast. I tillegg er renseanlegget planlagt slik at det tilrettelegges for etablering av flere rensetrinn for å imøtekomme eventuelle fremtidige krav.

Bedriften påpeker at det planlagte gjenvinningsanlegget for plast er en nødvendig brikke for å etablere robuste verdikjeder for brukt plast, og på slik måte unngå plast på avveie.

Til slutt kommenterer Fortum at de er innforstått med å få samme krav som sammenlignbare virksomheter/typer industri, slik som iverksettelse av tiltak for å redusere mengden av mikroplast i påslippet til kommunalt ledningsnett, samt overvåking av innhold av mikroplast i avløpsvann før og etter rensing.

Fylkesmannens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til

kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Det er virkningene av den omsøkte virksomheten på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom virksomheten senere ønsker å flytte virksomheten må det derfor søkes på nytt for den nye lokaliseringen.

Lovgrunnlag og myndighet

Aktuell virksomhet krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven §§ 11 jf. 29.

Fylkesmannen har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for avfallsanlegg, jf. rundskriv T-3/12, punkt 2.2.

Vurdering av forurensningspotensialet fra anlegget

Støv, lukt og støy

Fortum opplyser om at det vil kunne dannes noe støv ved sortering av plast, men siden sorteringen foregår innendørs, er det minimal sannsynlighet for spredning av dette støvet til omgivelsene. Anlegget skal også etableres med et støvoppsamlingsystem ved sorteringsenhetene og transportbåndene. Inneluften vil dermed samles opp før den passerer et støvfilter før avkast over tak. Videre opplyser virksomheten om at det også kan genereres noe støv som følge av trafikk til og fra anlegget, og at det ved behov vil bli iverksatt tiltak som spyling og feiing av asfalterte flater.

Basert på erfaringer fra tidligere anlegg i Finland, informerer Fortum i søknaden om at det er lite sannsynlig at omgivelsene vil oppleve sjenerende nivåer av lukt fra anlegget. Det påpekes likevel at internkontrollen ved anlegget vil inneholde rutiner for renhold og driftsrutiner som kan bidra til å redusere/unngå lukthendelser.

Virksomheten har fått gjennomført en vurdering av støyforholdene ved den planlagte virksomheten. Maskinene og utstyret som skal benyttes innendørs i hallen er vurdert til å ikke bidra med utendørs støy. Mulige kilder til støy er vifter på taket, samt transport til og fra anlegget. Det opplyses at det vil være ca. 14 turer med lastebiler daglig. Videre opplyses det om at det vurderes at det ikke er nødvendig med støyreducerende tiltak per dags dato.

Ut ifra opplysningene gitt i søknaden om støv, lukt og støy, vurderer Fylkesmannen at det vil være fullt mulig å fastsette vilkår om avbøtende tiltak i tillatelsen som ivaretar det ytre miljøet med tanke på disse typene forurensning.

Håndtering av prosessvann

Fortum oppgir i søknaden at prosessvann skal slippes på kommunalt ledningsnett. Prosessvannet fra vasking av plast skal gå til eget renseanlegg (flotasjonsanlegg) før det slippes på Indre Østfold sitt kommunale ledningsnett som videre føres til AHSA avløpsanlegg. I søknaden ble det ved maksimal produksjon i anlegget estimert utslipp av inntil 15 m³/t rensset prosessvann. Vaskeprosessen er i perioden etter innsendt søknad (juni 2019) effektivisert slik at forventet vannforbruk er redusert og estimert utslipp er dermed ca. 6-7 m³/t. Virksomheten planlegger å bruke et fordrøyningsbasseng som kan romme inntil 7 dager med rensset prosessvann (1000 m³), som prosessvannet vil passere før det går til kommunalt nett.

Fylkesmannen var på tilsyn ved AHSA interkommunale avløpsanlegg den 26.11.2019 og ved Indre Østfold kommune sitt avløpsnett i gamle Askim kommune den 16.01.2020. Her ble det avdekket flere alvorlige avvik. Under tilsynet kom det frem at Askim kommune ikke har driftet og vedlikeholdt avløpsnettet på en tilfredsstillende måte. Fremmedvann har vært et problem siden tillatelse til drift av avløpsanlegg og ledningsnett ble gitt i 2008. Et vilkår i tillatelsen er at mengde fremmedvann tilført ledningsnettet skal reduseres. Mengder fremmedvann på ledningsnettet og til AHSA avløpsanlegg har siden 2008 i stedet økt. AHSA avløpsanlegg med tilhørende ledningsnett drives ikke i tråd med dagens tillatelse. Under tilsynet kunne ikke representantene for avløpsanlegget eller kommunen vise til tilstrekkelige styringsdokumenter for gjennomføring av tiltak for å redusere mengdene avløpsvann som går i overløp på renseanlegget og på ledningsnettet til tross for at dette har vært et krav i tillatelsen siden 2008 og blitt påpekt av Fylkesmannen ved tidligere tilsyn.

I etterkant av de gjennomførte tilsynene, har Fylkesmannen informert Indre Østfold kommune i brev datert 19.03.2020 om at så lenge Indre Østfold kommune ikke overholder krav til utslipp, vil et hvert nytt påslipp av nye abonnenter, private eller næring, bli betraktet som en forsettlig økning i ulovlig utslipp.

Møte mellom Indre Østfold kommune, Fortum og Fylkesmannen om håndtering av prosessvann fra gjenvinningsanlegget

Det ble avholdt et møte med Indre Østfold kommune, Fortum og Fylkesmannen den 31.03.2020. Temaet for møtet var problematikken rundt håndtering av prosessvannet fra det omsøkte gjenvinningsanlegget.

På møtet ble Fylkesmannen informert ytterligere om planlagt håndtering av prosessvann fra anlegget ved aktiv bruk av fordrøyningsbasseng. Fortum legger til grunn at de med god kommunikasjon med kommunen, samt at de følger med på værprognoser, vil ha gode forutsetninger for å unngå påslipp til kommunalt nett i nedbørsperioder ved å holde igjen prosessvannet i fordrøyningsbassenget. Viktigheten av at anlegget ikke skal startes opp før årsskiftet 2022/2023 ble også understreket da dette gir Indre Østfold kommune tid til å igangsette tiltak for å redusere mengden overløp på det kommunale nettet.

På bakgrunn av tilstanden til det kommunale nettet og ved AHSA avløpsrenseanlegg, ba Fylkesmannen Fortum om å gjøre en ny vurdering av alternative løsninger. Vurderingen skulle inneholde alternative muligheter til påslipp til kommunalt nett for håndtering av prosessavløpsvannet fra den omsøkte aktiviteten. Fortum har derfor vurdert høyere grad av lokal rensing og utslipp til lokal bekk. De konkluderer med at utslipp til lokal resipient vurderes som en mer sårbar løsning tross høyere rensegrad, da et mer avansert renseanlegg er mer utsatt for driftsutfordringer. Med en svært sårbar resipient vurderes det derfor ikke som en miljømessig sikrere løsning enn påslipp til kommunalt nett. Fortum presiserer også at kostnadene knyttet til etablering av et avansert renseanlegg er betydelige, uten at de gir nytteeffekt i form av nødvendig redusert miljørisiko.

Møte mellom Fylkesmannen og Indre Østfold kommune om avløpssituasjonen i kommunen

Den 10. juni 2020 ble det avholdt et møte mellom Fylkesmannen og Indre Østfold kommune der temaet var avløpssituasjonen i kommunen. Her presenterte Indre Østfold kommune prosjekter som er igangsatt samt en tiltaksplan som beskriver hvilke tiltak som kommunen planlegger å iverksette for å redusere overløp og lukke avvik ved avløpsanlegget og det kommunale nettet for øvrig.

Vår vurdering av omsøkt løsning for håndtering av prosessvann

Indre Østfold kommune og AHSA avløpsanlegg har store utfordringer med stor innlekking av fremmedvann. I tilstandsbeskrivelse utarbeidet av Norconsult i 2010 oppsummeres tilstanden på ledningsnett og renseanlegg slik:

«Ved alle pumpestasjonene er det overløp som i dag fungerer som driftsoverløp med avlasting ved enkelte på opp mot 1000 timer i året. Det registreres ikke mengder som avlastes i overløp. Det er i utslippstillatelsen satt krav om at 3 av de 4 overløpene ved pumpestasjonene på nettet kun skal være nødoverløp når kommunene har gjennomført fornyelse av oppstrøms nett. En del aktuelle tiltak for utbygging og drift er listet opp.

Renseanlegget klarer ikke å overholde kravet til rensegrad for fosfor i snitt over året. Det skyldes tilførsel av mye fremmedvann og gjennom det både at mye vann går i overløp (ca. 10 % av mengden) og at avløpsvannet i perioder er svært uttynnet. I 2009 var gjennomsnittlig rensegrad iberegnet overløp ca. 86 %».

I 2019 var rensegraden for fosfor iberegnet overløp 82 %. Pumpestasjonene Norconsult refererte til er Knapstad, Tronstad, Kirkeveien og Fossum. Med unntak av at ledningsnett og renseanlegg er 10 år eldre, befolkningsvekst og økte vannmengder på grunn av mer nedbør og styrt nedbør, er situasjonen beskrevet i tilstandsbeskrivelsen i 2010 dekkende for dagens situasjon. Samtlige resipienter der urensset avløpsvann går i overløp er i dag vurdert til å ha svært dårlig og dårlig tilstand (se eget avsnitt om vurdering etter vannforskriften for en mer utførlig beskrivelse av resipientens tilstand).

Driftsoverløp ved pumpestasjoner

Driftsoverløpene ved Knapstad pumpestasjon, Tronstad pumpestasjon, Kirkeveien pumpestasjon og Fossum pumpestasjon har store vannmengder som går i overløp. Indre Østfold kommune har rapportert at 2 642 m³ gikk i overløp på Knapstad, 12 162 m³ i overløp på Tronstad, 23 905 m³ i overløp i Kirkeveien og 69 999 m³ i overløp ved Fossum i 2019. Dette viser at mengden overløp øker langs ledningsnett jo nærmere man kommer avløpsanlegget, på grunn av ukontrollert store mengder fremmedvann. Dette betyr at over 108 708 000 liter urensset avløpsvann ble sluppet ut ved disse 4 overløpene i 2019. I tillegg gikk 503 212 000 liter urensset avløpsvann i overløp på avløpsanlegget rett ut i Engerbekken. Dette er betydelige mengder.

I Indre Østfold kommune sin tillatelse til drift av AHSA avløpsanlegg, gitt 11.11.2008, står det at det ikke er tillatt med nye driftsoverløp og at driftsoverløp ved Knapstad, Tronstad og Kirkeveien skal fases helt ut når kommunen har gjennomført fornyelse av oppstrøms avløpsnett. Siden tillatelsen ble gitt i 2008 har ikke utslipp fra driftsoverløpene blitt redusert, og ingen av driftsoverløpene er faset ut.

Fortum beskriver i søknaden at overvann skal infiltreres i grunnen da reguleringsbestemmelsene ikke åpner for at overvann kan føres direkte ut i bekkeløp (Fossbekken), da denne allerede er flomutsatt. Det første driftsoverløpet på ledningsnett fra påslippet fra Fortum til AHSA avløpsanlegg (Knapstad) har utslipp til Fossbekken. I miljørisikovurderingen utført av Rambøll datert 20. april 2020, kommer det frem at det i 2019 gikk 2 641 m³ i overløp ved dette driftsoverløpet. Videre skriver Rambøll: «Hvis det til tross for planlagte tiltak vil være påslipp til det kommunale nettet i perioder med mye nedbør, vil utslippet fra Fortum bidra med en vesentlig økning av overløpsmengder ved den nærmeste pumpestasjonen. Ved maksimalt utslipp av 7 m³/time vil overløpsmengder ved denne pumpestasjonen øke med cirka 65 %. Det er middels sannsynlighet for at dette vil skje, da fordrøyningsbassenget skal benyttes.» Fylkesmannen kan ikke se at det vil være miljømessig forsvarlig å gi tillatelse til en økning i mengden overløp ved Knapstad pumpestasjon da vannforekomsten som

Fossbekken er en del av er i svært dårlig tilstand (se avsnitt om vurdering etter vannforskriften).

Indre Østfold kommune har beskrevet at det foregår et saneringsprosjekt på Knapstad hvor teoretisk beregnet reduksjon av fremmedvann tilsvare omtrent samme mengde som påslippet fra Fortum. Dette saneringsprosjektet ferdigstilles våren/sommeren 2021. Dette vil redusere overløpet ved Knapstad pumpestasjon og skåne Fossbekken. Samtidig vil det sannsynligvis føre til at desto mer vann går i overløp ved de tre neste pumpestasjonene nedstrøms; Tronstad, Kirkeveien og Fossum med tilhørende resipienter, herunder Hyllibekken som også har svært dårlig økologisk tilstand (se eget avsnitt om vurdering etter vannforskriften).

Indre Østfold kommune la frem en tiltaksplan for arbeidet med forbedring av det kommunale nettet på møtet den 10. juni 2020. Fylkesmannen ser positivt på at Indre Østfold kommune fremover vil prioritere tiltak på avløpsnettet for å minimere utslippene. Det er dessverre slik at planlagte tiltak på dette anlegget vil ta tid å få etablert, og effekten av og reduksjon i utslippene er på nåværende tidspunkt svært usikre.

Aktiv bruk av fordrøyningsbasseng

Fortum beskriver hvordan man ved bruk av et fordrøyningsbasseng som rommer 1 000 m³ vil kunne regulere påslipp til kommunalt nett, slik at det ikke slippes på prosessvann i perioder med nedbør. Fylkesmannen er av den oppfatning at fordrøyningsbasseng er et godt tiltak for å redusere belastningen på det kommunale nettet i nedbørsperioder slik at prosessvannet ikke går i overløp. Vi mener likevel at et slikt fordrøyningsbasseng ikke vil være nok for å sikre tilstrekkelig ivaretagelse av det ytre miljø. Selv om prosessvannet kommer frem til AHSA avløpsrensaneanlegg uten å gå i overløp ved pumpestasjonene, er ikke avløpsanlegget bygget for å rense denne typen prosessvann. AHSA avløpsanlegg er et kjemisk renseanlegg og er ikke bygget for å rense organisk stoff, men for å fjerne fosfor. Det er heller ikke bygget for å rense for mikroplast.

Fortum oppgir også at fordrøyningsbassenget kan økes i størrelse slik at det kan romme mer prosessvann. Dette ville gjort at prosessvann kan holdes tilbake over enda lengre perioder der det kommunale nettet er overbelastet. Det vil imidlertid ikke forandre at avløpsanlegget ikke er bygget for eller i stand til å rense for BOF₅ og KOF_{CR}. Dere opplyser om at det planlagte flotasjonsanlegget som skal etableres ved Fortum sitt gjenvinningsanlegg, vil ha en rensegrad på ca. 65-80% for både BOF₅ og KOF_{CR}.

Avløpsanlegget oppnår i dag en rensegrad på 82 % for fosfor, på grunn av store mengder avløpsvann i overløp på renseanlegget. Prosessvann fra Fortum vil, selv med ytterligere rensing av organisk stoff, ikke tilsvare spillvann fra husholdning. Fortum har vurdert alternative løsninger for utslipp av prosessvann, herunder eget renseanlegg ved gjenvinningsanlegget, og konkludert med at et slikt anlegg er for kostbart sammenlignet med miljøgevinsten. Fylkesmannen vurderer at det, ved påslipp av denne type prosessvann, er nødvendig med minimum et biologisk rensetrinn ved avløpsanlegget.

Fylkesmannen er enig med Fortum i at påslipp til kommunalt spillvannsnett kunne vært den beste løsningen, fremfor å slippe prosessvannet til lokal resipient, dersom kommunen hadde hatt avløps- og slamhåndteringsanlegg bygget for å ta imot denne type prosessvann. AHSA avløpsanlegg og ledningsnettet som fører til renseanlegget er derimot sterkt underdimensjonert med tanke på mengder avløpsvann, med et stort vedlikeholdsetterslep og ikke i tråd med beste tilgjengelige teknologi. AHSA avløpsanlegg klarer ikke i dag forurensningsforskriftens minstekrav om rensing av fosfor på 90 %. Renseeffekten og påslipp fra Fortum vil etter vår vurdering kunne bidra til å redusere renseeffekten for fosfor ytterligere. Dette vil være situasjonen, selv om kommunen gjennomfører

tiltak på ledningsnett og ved Knapstad pumpestasjon. Ut fra den samlede belastningen på dagens renseanlegg vil et påslipp fra Fortum medføre uakseptabel forurensning av berørte resipienter.

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Det er ikke registrert funn av viktige naturtyper eller arter på selve tiltaksområdet der gjenvinningsstasjonen skal ligge i Miljødirektoratets database <https://kart.naturbase.no/>. Fossbekken (resipient for overløp fra Knapstad) er registrert som et viktig bekkedrag med B-verdi. Det er påvist ørret i Fossbekken til tross for dårlig vannkvalitet. Bekken er også et viktig hekkeområde for fossefall og vintererle. Fossbekken drenerer videre til Hobølelva (A-lokalitet) som har en registrert bestand av elvemusling. Elvemuslingen er utrydningstruet, og Norge har i dag 40 % av alle elvemuslinger i Europa. Norge har derfor et spesielt ansvar for å sikre videre overlevelse av muslingen. Elvemusling filtrerer vannet den står i og unngår lokaliteter med høyt partikkelinnhold. Den påvirkes også negativt ved høy tilførsel av næringsstoff. Utslipp av vann med innhold av mikroplast kan ha særlig negative effekter for elvemusling. Den kritisk truede arten klubbeelvøyenstikker er også registrert flere steder langs Hobølelva. Det har i lengre tid pågått et prosjekt for å redusere tilførsel av partikler og næringsstoffer til elva (Morsaprojektet) og dette har bedret sjansene for de spesielle artenes overlevelse i elva.

Kirkebekken (der overløpet fra Tronstad pumpestasjon går ut) er registrert som et viktig bekkedrag (B-lokalitet) i Naturbase. Bekken binder sammen naturmiljøer og har en viktig landskapsøkologisk funksjon. Den planlagte gjenvinningsstasjonen vi kunne få konsekvenser for Kirkebekken ved å føre til økt overløp på Tronstad, slik at urensset avløpsvann havner i Kirkebekken. Videre er Engerbekken («Moenselven» brukes som navn på denne resipienten i Naturbase) som er resipient for restutslipp fra AHSA avløpsanlegg registrert som et lokalt viktig bekkedrag med C-verdi i Naturbase. Fortums planlagte virksomhet vil kunne føre til økt overløp ved AHSA avløpsanlegg slik at mer avløpsvann går urensset ut i Engerbekken. Fortum har foreslått flere avbøtende tiltak for å forhindre overløp, som aktiv bruk av fordrøyningbasseng, overvåkning av værprognoser samt tett kommunikasjon med kommunen.

Søknaden og Fylkesmannens behandling av den er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Fylkesmannen anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er oppfylt. Hensynet til føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven vektlegges derfor i mindre grad. Det er også gjort en vurdering ut fra den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for etter § 10. Fylkesmannen anser at det foreligger en risiko for forringelse av Fossbekken, Kirkebekken og Engerbekken som er registrerte som viktige bekkedrag i Naturbase ved at en økning av mengden avløpsvann på det kommunale nettet vil kunne føre til større overløpsutslipp.

Fylkesmannen mener at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

Vurdering etter vannforskriften

Virksomheten søker om påslipp til kommunalt nett og til AHSA avløpsrenseanlegg. Renset avløpsvann fra AHSA avløpsanlegg renner ut i Engerbekken. Vannforekomsten «Engerbekken

nedstrøms renseanlegget» (Vann-Nett ID: 002-693-R) har svært dårlig økologisk tilstand og ukjent kjemisk tilstand. Tilstanden i denne bekken er tilsvarende svært dårlig for totalt fosfor, totalt nitrogen og bunnfauna. Vannforekomsten er i stor grad påvirket av punktutslipp fra renseanlegget. I tillegg har kommunens ledningsnett til AHSA avløpsanlegg flere overløp til andre sårbare resipienter. Engerbekken er satt i risiko for å ikke nå miljømålet om god kjemisk og økologisk tilstand etter vannforskriften.

Det kommunale ledningsnettet mellom Holtskogen og AHSA avløpsrenseanlegg har fire driftsoverløp. Det første driftsoverløpet er pumpestasjonen på Knapstad. Den har utslipp til Fossbekken som er en del av vannforekomsten «Bekker til Hobølelva oppstrøms Hulsbekken» (Vann-Nett ID 003-167-R). Vannforekomsten har svært dårlig økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Vannforekomsten er blitt sterkt påvirket av diffus avrenning og utslipp fra transport/infrastruktur, i forbindelse med utbygging av E18.

Det andre driftsoverløpet er pumpestasjonen på Tronstad, som har overløp til liten bekk som tilhører vannforekomst «Hyllibekken» (Vann-Nett ID: 002-767-R). Også det tredje driftsoverløpet, ved pumpestasjonen i Spydeberg (Kirkeveien), har overløp mot en bekk som tilhører vannforekomst «Hyllibekken». Vannforekomsten har svært dårlig økologisk tilstand og ukjent kjemisk tilstand. Det er blant annet verdiene for totalnitrogen, totalfosfor og bunnfauna som gir den svært dårlige økologiske tilstanden.

Det fjerde driftsoverløpet er ved Fossum pumpestasjon. Dette overløpet har utslipp tilnærmet rett i Glomma via en bekk som er del av «Bekkefeltet til Glomma før for Solbergfoss» (Vann-Nett ID 002-4195-R). Vannforekomsten har moderat økologisk tilstand og ukjent kjemisk tilstand. Strekningen av Glomma der bekken renner ut, dvs. «Glomma Solbergfoss – Kykkelsrud» (Vann-Nett Id: 002-4856-R), har moderat økologisk tilstand og god kjemisk tilstand.

Vannforskriften § 4 sier at *«tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand»*. Fylkesmannen vurderer at det på bakgrunn av resipientens størrelse og miljøtilstand, vil foreligge en vesentlig risiko for at Engerbekken, samt de øvrige bekkene tilknyttet pumpestasjonene, ikke vil kunne oppnå miljømålene om god økologisk og kjemisk tilstand om ikke utslipp av urensset avløpsvann stoppes helt. Dersom det gis tillatelse til Fortum sitt gjenvinningsanlegg med påslipp av prosessvann til kommunalt nett, er det stor risiko for at enda større mengder urensset avløpsvann vil slippes ut i bekkene. Fylkesmannen vurderer derfor at påslipp av prosessvann fra Fortum ikke er forenlig med målet om god økologisk og kjemisk tilstand etter vannforskriftens krav.

Samfunnsmessige hensyn

Reguleringsplan for Holtskogen Næringspark ble vedtatt 19. mars 2012. Området for omsøkt gjenvinningsanlegg er regulert til næring/industri. Hobøl kommune har bekreftet i brev datert 11. juni 2019 at planlagt tiltak er i overensstemmelse med reguleringsbestemmelsene for tillatte virksomheter innenfor planområdet.

I juni 2017 kom Stortingsmelding nr. 45 (2016-2017); «Avfall som ressurs - avfallspolitikk og sirkulær økonomi». Norsk avfallspolitikk skal legge til rette for høy utnyttelse av ressursene i avfallet, og trygg håndtering av farlig avfall. En forutsetning for gjennomføring av denne avfallspolitikken er at det finnes anlegg som tilbyr ulike løsninger for mottak, sortering, gjenvinning og behandling av avfall. Fortum sitt gjenvinningsanlegg for plast vil derfor være et stort og viktig bidrag til å øke gjenvinningsgraden av plast i samfunnet. Anlegget vil også bidra til at mindre plast kommer på

avveie og dermed mindre spredning av mikroplast i miljøet. Gjenvinning av plast reduserer CO2-utslipp og er på denne måten en viktig faktor i reduksjon av klimagassutslipp. Ved å gjenvinne plast sparer man også olje som inngår i produksjonen av plast.

Fylkesmannen vil understreke at vi på bakgrunn av det ovennevnte ser på selve gjenvinningsanlegget for avfallsplast som svært samfunnsnyttig.

Konklusjon

Fylkesmannen skal legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Fylkesmannen er svært positiv til selve gjenvinningsanlegget, da dette bl.a. vil kunne bidra til å øke gjenvinningsgraden av plast i samfunnet og er et viktig element i den sirkulære økonomien.

Gjenvinningsanlegget vil ha utslipp av prosessvann, som vil medføre ytterligere forurensing av resipienter i tilknytning til avløpsnett. Indre Østfold kommune og AHSA avløpsanlegg har store utfordringer med mye fremmedvann inn på ledningsnett, noe som medfører omfattende overløp både på ledningsnett og ved selve renseanlegget. Engerbekken, som avløpsanlegget har utslipp til og bekker tilknyttet avløpsnett som fører til avløpsanlegget, er som følge av dette vurdert til å ha svært dårlig og dårlig tilstand. I tillegg er AHSA avløpsanlegg i dag langt i fra å klare minstekravet for rensing av fosfor i forurensningsforskriften. AHSA er et kjemisk renseanlegg som ikke er bygget for å rense organisk stoff eller prosessvann fra industri.

Etter en helhetsvurdering av søknaden der Fylkesmannen har vurdert gjenvinningsanlegget sin påvirkning på nærliggende bekker og vassdrag samt belastningen på det kommunale avløpsrensianlegget med tilhørende ledningsnett, kan vi ikke se at det finnes vilkår som kan gjøre det forsvarlig å gi en tillatelse til drift av gjenvinningsanlegget. Vi har i denne sammenheng også vektlagt den samlede miljøbelastningen på både vassdrag og avløpssystem. De forurensningsmessige ulempene anlegget vil ha på ytre miljø, er av en slik størrelse at det dessverre ikke vil kunne oppveie de samfunnsmessige fordelene ved å gi Fortum tillatelse til å etablere seg på denne lokaliteten.

Fylkesmannen avslår derfor søknaden slik den foreligger.

Vedtak om avslag på søknad om tillatelse

Fylkesmannen avslår søknad om tillatelse fra Fortum Waste Solutions Norway AS til drift av gjenvinningsanlegg for avfallsplast på Holtskogen Næringspark (gbnr. 39/4) i Indre Østfold kommune.

Avslaget fattes med hjemmel i forurensningsloven § 11.

Avslaget på søknad om tillatelse er ikke til hinder for at det søkes på nytt dersom faktiske forhold i saken endrer seg.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr datert 18. juli 2019. Vi varslet sats 4 som i 2019 utgjorde kr 98 400,- for vår behandling av søknaden.

Fylkesmannen vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 4 kommer til anvendelse i denne saken. Da hoveddelen av saksbehandlingen fant sted i 2020, vil gebyret være i 2020-satser. Fortum

Waste Solutions Norway AS skal derfor betale kr 99 900,- for Fylkesmannens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Fylkesmannen inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth (e.f.)
avdelingsdirektør

Kari Skogen
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Referanser:

- L 13.03.1981 nr. 6 Lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven)
- L 10.02.1967 nr. 10 Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven, fvl.)
- L 19.06.2009 nr. 100 Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

- F 01.06.2004 nr. 931 Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- F 15.12.2006 nr. 1446 Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften)

- Rundskriv nr. T-3/12, dato: 21.11.2012, Klima- og miljødepartementet, *Fylkesmannens myndighet etter forurensningsloven urreigningslova og produktkontrollloven*

Kopi til:

Harald Strand Lundeby	Lippestadveien 13	1825	Tomter
Marte Holt Wetten	Jessnesvegen 386	2320	Furnes
AHSA avløpsanlegg v/ Ole Christian Borgeraas			
Elisabeth Helen Holstad	Lillebyveien 194	1825	Tomter
HOLTSKOGEN UTVIKLING AS	Postboks 516 Høyden	1522	MOSS
HOLTSKOGEN AS	c/o Hans- Erik Egeberg	1825	TOMTER
	Lippestadveien 71		
Inga Holt	Enerveien 11	1812	
Sonja Aalholm	Lillebyveien 190	1825	Tomter
Carl Ingvald Mathias Aalholm	Lillebyveien 190	1825	
Hans Erik Egeberg	Lippestadveien 71	1825	
INDRE ØSTFOLD KOMMUNE	Postboks 34	1861	TRØGSTAD
Lene Holt Pedersen	Drammensveien 29	1808	
NATURVERNFORBUNDET I ØSTFOLD	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Rambøll v/ Gunhild Flaamo			